

KAMUOYU İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELEDE TÜRKİYE’NİN SORUMLULUK ÜSTLENMESİNE ŞARTLI DESTEK VERİYOR

Şekil 1. “İklim Değişikliğiyle Mücadele İçin Türkiye’nin Takip Edebileceği Politikalar”

Ekonomi ve Dış Politika Araştırmalar Merkezi –EDAM’ın TNS aracılığıyla Türkiye çapında yaptırmış olduğu kamuoyu araştırmasına göre, kamuoyu Türkiye’nin iklim değişikliği ile mücadelede sorumluluk üstlenmesine şartlı destek veriyor.

5 Mayıs- 12 Haziran 2015 tarihleri arasında, Türkiye’de yaşayan seçmenleri temsil eden 1508 kişilik bir örnekleme¹ yürütülen kamuoyu araştırmasında katılanlara, iklim değişikliğiyle mücadele konusunda bir dizi politika alternatifi sayıldı ve Türkiye’nin bu politikalardan hangisini takip etmesi gerektiği soruldu².

¹ Araştırmanın yürütüldüğü iller: Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Manisa, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kırklareli, Konya, İçel, Samsun, Zonguldak, Denizli, Malatya

² “Dünyamızda yaşanan iklim değişikliğinin ana sebebinin, üretim sırasında salınan karbondioksit gibi seragazları, yani emisyonlar olduğu belirtilmektedir. İklim değişikliğiyle mücadele içinse, ülkelerin,

Araştırma çalışmasının en önemli bulgularından biri, çalışmaya katılanların yüzde 28'inin bu politikalardan herhangi birini tercih etmemesi. Her dört seçmenden birinin bu konuda görüş belirtememesi, Türkiye'de iklim değişikliği ve iklim değişikliğiyle mücadele konusunda kamuoyunun bilinçlenmesini sağlayacak tartışmalarının eksikliği ile açıklanabilir.

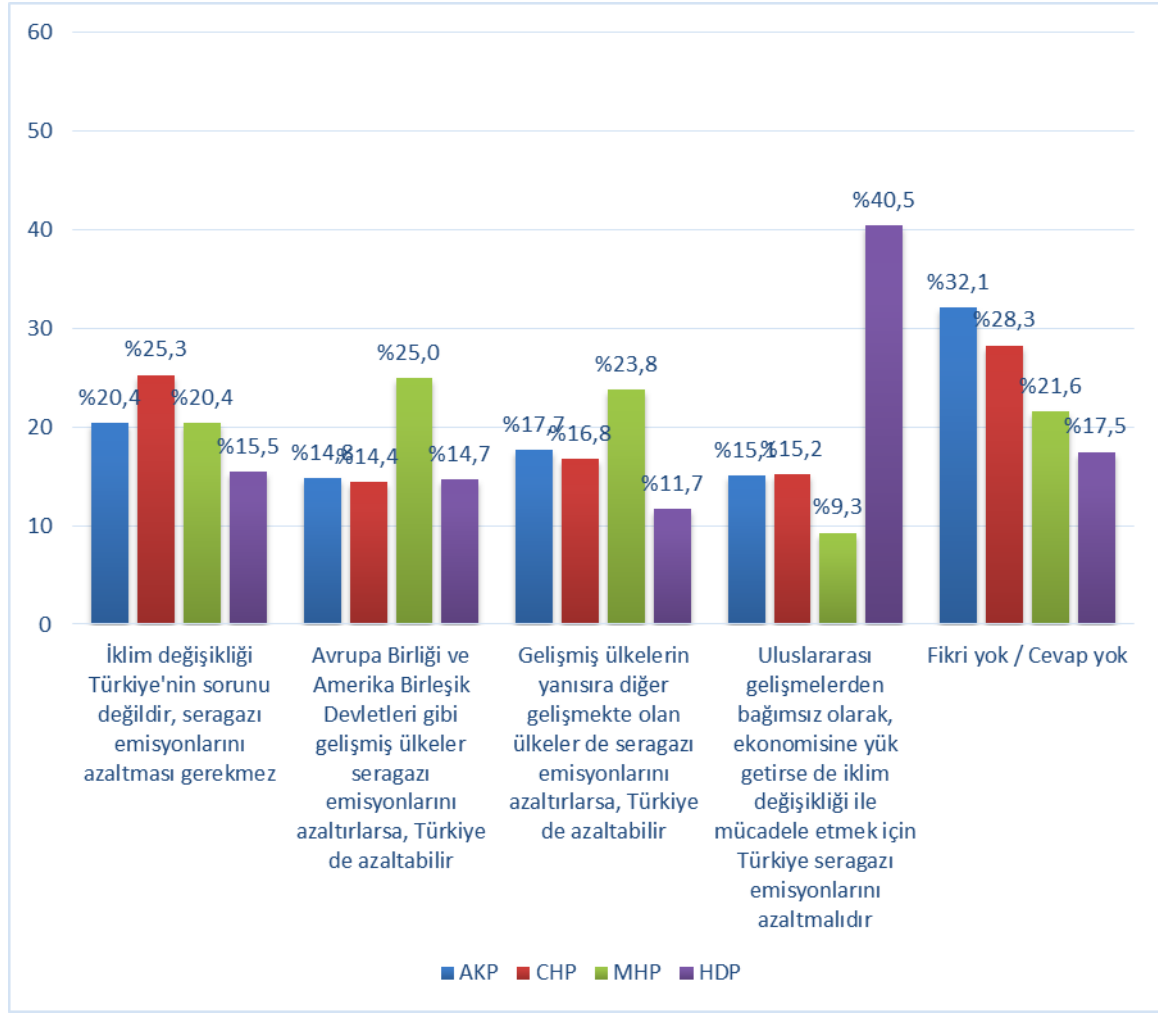
Fikir belirtmeyenler bir kenara bırakılırsa, Türk kamuoyu tarafından en fazla tercih edilen politika, görüşülenlerin yüzde 21'inin tercih ettiği, "hiçbir şey yapmama politikası". Görüşülen kişilerin beşte biri iklim değişikliğinin Türkiye'nin sorunu olmadığı ve seragazi emisyonlarını azaltması gerektiği görüşüne katılıyor. İklim değişikliklerinin Türkiye'nin sorunu olmadığı görüşünün bu derece yaygın olması, bu konuda alınması gereken çok yol olduğunu gösteriyor.

Önerilen diğer üç politika alternatifi birbirine çok yakın olarak, yüzde 16-18 civarında destek görüyorlar. AB ve ABD gibi gelişmiş ülkelerin ya da diğer gelişmekte olan ülkelerin seragazi emisyonlarını azaltmalarına bağlı olarak Türkiye'nin de benzer politikalar benimsemesini "şartlı" olarak destekleyenlerin oranı hemen hemen aynı, yüzde 16-18 diliminde. Dolayısıyla Türkiye'nin de seragazi emisyonlarını azaltacak tedbirleri yürürlüğe koymasını şartlı olarak destekleyenlerin oranı yaklaşık olarak % 34.

Öte yandan Türkiye'nin diğer ülkelerin politikalarından ve uluslararası gelişmelerden bağımsız olarak, "ekonomisine yük getirmesi" pahasına seragazi emisyonlarını azaltacak politikalar benimsemesini savunan "özgeci" yaklaşım da, diğer alternatiflere denk biçimde, yüzde 17 oranında desteklenmiş.

Bu oranlara baktığımızda, Türk kamuoyunun iklim değişikliği konusunda farkındalık düzeyinin düşük olduğunu söyleyebiliriz. İkinci olarak politikalara "şartlı" yaklaşan kayda değer bir seçmen bulunurken; "özgeci" tutum sadece yüzde 17 civarında destek alıyor.

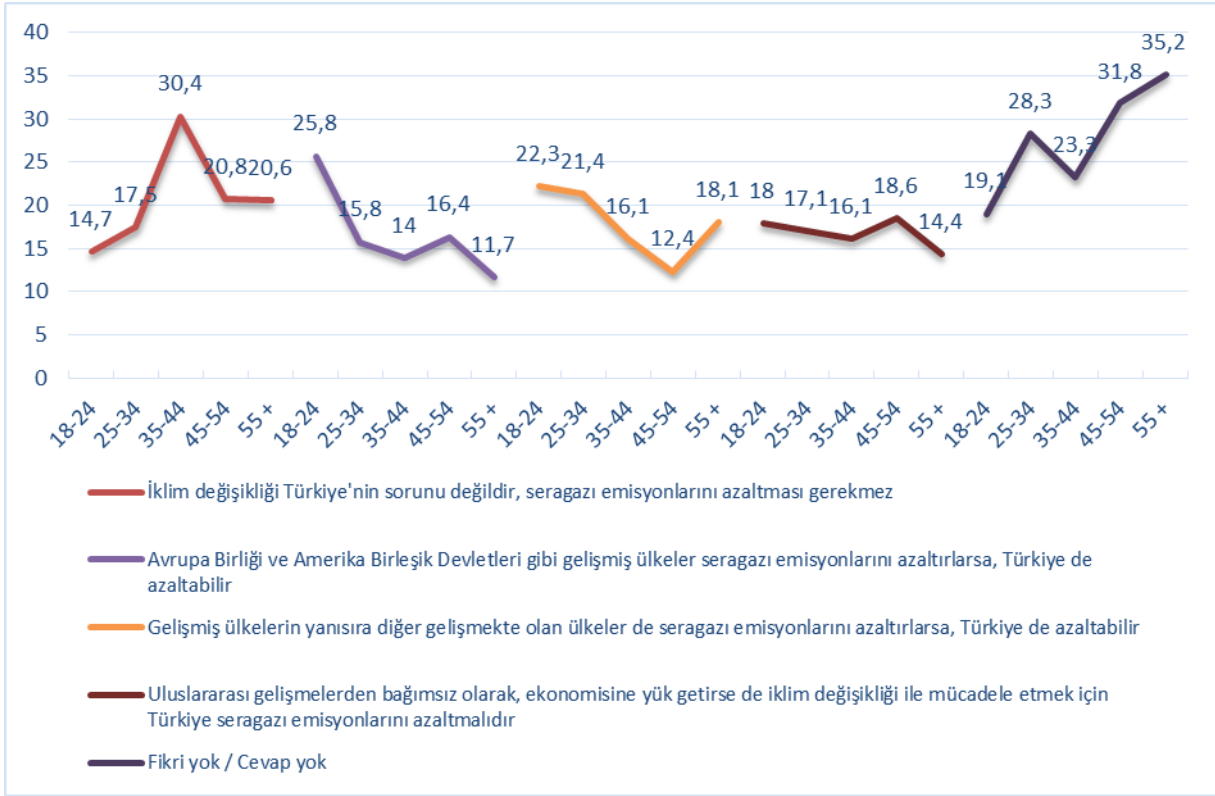
Şekil 2. "İklim Değişikliğiyle Mücadele İçin Türkiye'nin Takip Edebileceği Politikalar ve Parti Tercihi

Araştırma sonuçlarına göre Türkiye'nin iklim değişikliği ile mücadele politikaları konularında parti tabanları arasında kayda değer farklılıklar bulunmaktadır. Öncelikle "özgeci" adı verdiğimiz, uluslararası gelişmelerden bağımsız olarak Türkiye'nin seragazi emisyonunu azaltmak için çaba harcaması gerektiği görüşüne katılanların oranı ankete katılan HDP seçmenlerinde yüzde 41 gibi yüksek bir düzeye ulaşmaktadır. Bu görüşe en az katılma, konuşulan MHP seçmenleri arasındayken; bu parti seçmenlerinin "şartlı" politikaları desteklediği görülmektedir. Gerek AB ve ABD gibi gelişmiş ülkeler, gerekse de gelişmekte olan ülkelerin uygulaması durumunda bu seragazi emisyonunu azaltıcı politikalar desteklenmektedir.

Ankete katılan CHP ve AKP seçmenlerinin birinci tercihi, farklı oranlarda olsa da Türkiye'nin herhangi bir adım atmaması yönündedir. Parti tabanları karşılaştırıldığında en yüksek "fikri yok/cevap yok" yanıtına yüzde 32 ile AKP, daha sonra CHP tabanlarında rastlanmaktadır.

Şekil 3. İklim Değişikliğiyle Mücadele İçin Türkiye'nin Takip Edebileceği Politikalar ve Görüşülenlerin Yaşı

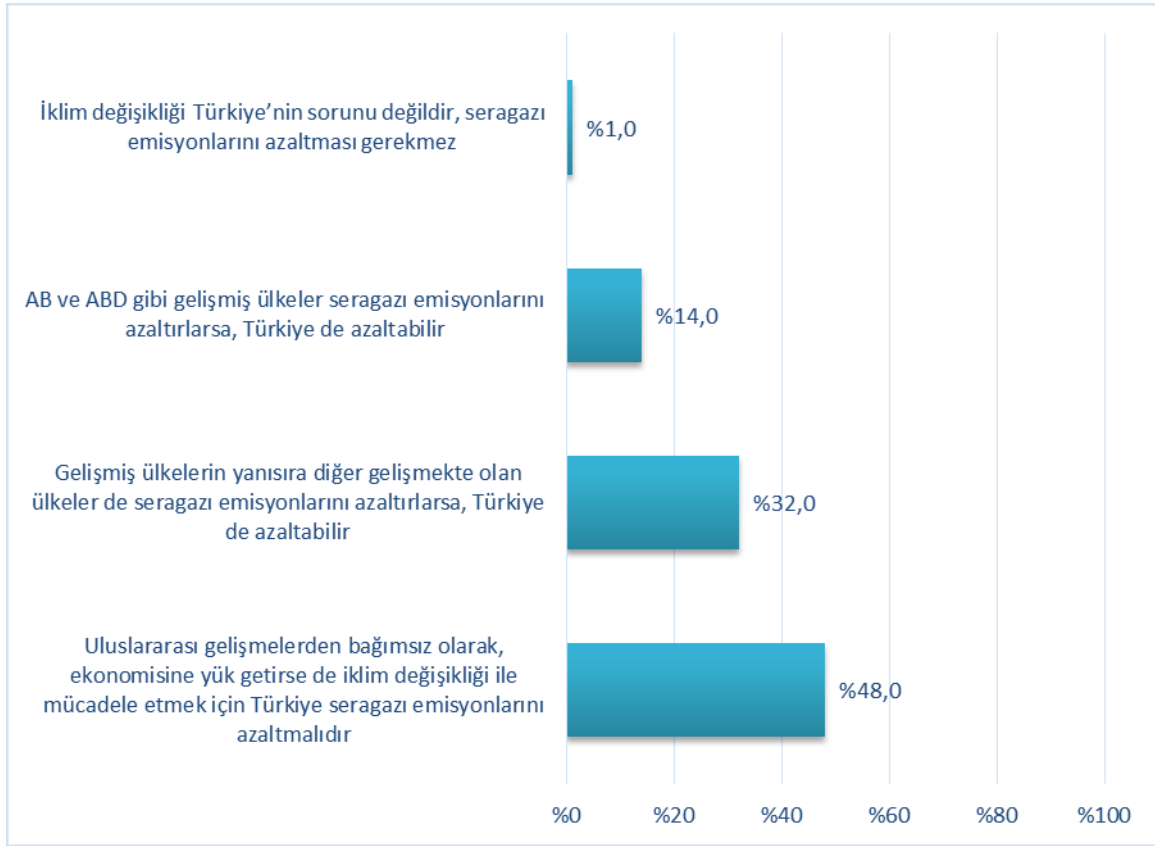
İklim değişikliğiyle mücadele konusundaki politikaların görüşülen kişilerin yaşlarıyla bir ilişkisi bulunuyor. Seçmenler yaşlandıkça koşullu politikaları daha az tercih ediyorlar: AB veya ABD'nin adım atmasına bağlı olarak adım atılmasını savunanların oranı 18-24 yaş diliminde yüzde 26'yken, 55 yaş üstü seçmenlerde yüzde 11'e düşüyor. Benzer şekilde, 18-24 yaş diliminde yer alanların gelişmekte olan ülkelerin de tedbir almaları şartıyla verdikleri destek oranı yüzde 22'yken, 45-54 yaş diliminde yer alanlarda yüzde 12'ye düşüyor.

En önemlisi, gençlerin yaşlılara göre bu konuda daha fazla kanaat sahibi olmaları. "Fikrim Yok" yanıtı verenlerin oranı 18-24 yaş diliminde yüzde 19 iken, 45-54 yaş diliminde yüzde 32'ye, 55 yaş üstündekilerde de yüzde 35'e yükseliyor. Dolayısıyla iklim değişiklikleri konusunda gençlerin yaşlılara kıyasla daha fazla bilgili olduğunu söyleyebiliriz.

Yaşın verilen destekte kısmen etkili olduğu bir başka politika tercihiyse "hiçbir şey yapmama". Gençler arasında bu görüşü destekleyenlerin oranı yüzde 14'ken, 35-44 yaş diliminde yüzde 30'a kadar yükseliyor, ancak daha yaşlı gruplarda yüzde 20'lere düşüyor.

Başka bir önemli bulgu da, "özgeci" politika tercihlerinin yaştan bağımsız olması ve hemen her yaş diliminde benzer oranlarda destek görmesi.

Şekil 4. "İklim Değişikliğiyle Mücadele İçin Türkiye'nin Takip Edebileceği Politikalar" Uzman Paneli

Aynı soru EDAM tarafından bir dış politika uzmanlar paneline yöneltildiğinde, uzmanların görüşünün kamuoyundan çok farklı olduğu görüldü. 69 uzmanın³ iklim değişikliğiyle mücadele konusunda birinci tercihi açık farkla "özgeci" bir politika. "Uluslararası gelişmelerden bağımsız olarak, ekonomisine yük getirirse de... Türkiye seragazi emisyonlarını azaltmalı" görüşü uzmanların yüzde 48'i tarafından desteklenmekte. Hatırlamak gerekirse bu oran kamuoyunda sadece yüzde 17.

Şartlı politika alternatifleri arasından seragazi emisyonlarını azaltmayı "diğer gelişmekte olan ülkelerin de" azaltmasına bağlayan tercih uzmanlar arasında daha fazla tercih edilmiş. Yüzde 32'lik bir oran. AB ve ABD gibi gelişmiş ülkeler şartına bağlayanların oranıysa sadece yüzde 14.

Kamuoyu görüşleriyle dış politika uzmanlarının görüşleri arasındaki en büyük fark, uzmanlar arasında "hiçbir şey yapmama" politikasını tercih eden kimsenin neredeyse olmaması. Bu açıdan uzmanların kamuoyuna kıyasla iklim değişikliği ve çözüm önerileri konusunda daha net görüşlere sahip olması şaşırtıcı değil.

³ Uzmanlar çalışmasına 69 uzman katılmış ve araştırma çalışması Infakto RW tarafından yürütülmüştür.